

«Ն Ա Ն Դ Է Ս Ե Մ Ս Օ Բ Ե Ա Յ Ի»

Բ Ա Ժ Ա Ն Ո Ր Դ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն 104 Ծ Ր Գ Ա Ն Ը

«Հանդէս», այս շրջանին մէջ ալ կը հրատարակուի նոյն ծրագրով եւ նոյն ուղղութեամբ: Ինն տարւան շրջանը ուրախութեամբ կը ընու զխմբագրութիւնս, տեսնելով թէ Յրգ. Բաժանորդը եւ ընթերցողը ազնուութեամբ գիտցան յարգելիւր աշխատութիւնն. յայտնի ապացոյց են ասոր մեր Յրգ. պաշտօնակից լրագրաց տասնամեայ շրջանին մէջ գրած քաջալերականներն եւ մանաւանդ մեր թերթը ծանօթից շրջանակին մէջ տարածելու փոյթն ու ջանքը, որոնց շնորհի «Հանդէս», ոչ թէ միայն ի վիճակի կ'ըլլայ իւր ուղղութեամբ ընթանալու, այլ նաեւ եւս քան զեւս իւր նիւթերն քազմակողմանի ընծայելու: 9^{օր} շրջանը փակելու ատեն ուրեմս խորին շնորհակալութիւն նախ Յրգ. Բաժանորդաց եւ երկրորդ այս ծանր գործին մէջ հմտական ուսումնական եւ գիտնական յօդուածներով քաջալերող գործակիցներուն եւ թղթակիցներուն:

Շնորհակալութիւն նաեւ «Հանդիսիս», յառաջադիմութեան նախանձախնդիրներէ՝ Եթէ հրապարակաւ եւ թէ առանձնական նամակներով առ մեզ հասած դիտողութեանց. քայց ո՛րչափ ճաշակներն տարբեր են նոյնպէս եղած դիտողութիւններն՝ քազմատեսակ. ուստի եւ համոզուած ենք թէ զամէնքն գոհացընել անկարելի է առ այժմ. վասն զի ոմանք միջօրեակն ծախքն ըտրորովին անտես ընելով «զՀանդէս», առատ պատկերներով զարդարուած կը քաղձան տեսնել, իսկ այլք՝ ըտրորովին քանակաւորական թերթ մը, որ կարող ըլլայ մանաւանդ գոնէ ամիսն երկու անգամ՝ յագեցընել իրենց ծարաւն: Արդէն սկզբնականին կրկնապատկին հասուցած՝ չենք կարող այս երկու առաջարկութեանց առ այժմ՝ գործնականապէս պատասխանել. 9 տարւան յաջող ընթացքն արելի կը խրախուսէ զմեզ որ հաւատարիմ՝ մսանք մեր ծրագրին որ է «բարոյական, ուսումնական եւ արուեստագիտական», : Բայց կայ խումբ մըն ալ Բաժանորդաց, որ ցաւ յայտնած են թէ ինչո՛ւ «Հանդէս ամսօրեայս», դադրեցուցած է ժամանակակից երեսելի վիպագրաց գլուխ-գործոցները (chefs-d'oeuvre) թարգմանութեամբ հրատարակելը: Զանք ու փոյթ պիտի չենայէ խմբագրութիւնս, այս մասին եւս գոհացընելու իր ընթերցողներու:

Շնորհակալութիւն նոյնպէս մեր Յրգ. Գործակալաց, որ ամենայն ճշդութեամբ եւ կանոնաւորութեամբ գոհ ըրած են թէ Յրգ. Բաժանորդներն եւ թէ «Հանդիսիս», խմբագրութիւնն եւ ապահով ենք որ իրենց թանկագին գործակցութիւնն այսուհետեւ ալ պիտի չզլանան մեզի:

Բաժանորդ գրուիլ ցանկացողները կրնան դիմել մեր գործակալաց կամ՝ ուղղակի խմբագրութեանս:

«Հանդէս Ամսօրեայ», Վիեննա,
Rédaction de la Revue „Hantess“ Vienne (Autriche)
VII/2, Mechitharistengasse Nr. 4.

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Լազարեան ձեմարան արևելեան լեզուաց Մոսկուս.

Հանգուցեալ Պետական խորհրդական

Գ Ո Ն Ի Է Լ Գ Ա Ր Ի Է Լ Ե Ո Ն Բ Ո Ն Ն Ե Ս Ն Ի

բարձրագոյն Հաստատուած միջանակի նիւթը.

“ՀԱՅԵՐԸ ԲԻՒՋԱՆԴԻՆՍՈՒՄ” ՄԻՆՉԵՒ ԽԱՉԱԿԱՑ
ԱՐՇԱՒԱՆՔԸ, (մանաւանդ Բիւզանդական աղբիւրների
Հիմամբ):

Հարագրութիւնը կարող է ներկայացուել Հայ-
երէն, Ռուսերէն, ֆրանսերէն կամ Գերմաներէն:
Հարագրութիւնը պետք է ներկայացուի ոչ ուշ
քան 1-ն Յունուարի 1898 թ.:

Լաւագոյն շարագրութիւնը յիշեալ նիւթի մասին
կը պարզեաւորուի խորհրդարանի կողմից եօնի հոգի-
ւորութիւն միջանակով:

Ղերատեսուչ ձեմարանի Գ. Բաւնիտ
Քարտուղար խորհրդարանի Գ. Խալիֆեանց

10/22 Հոկտեմբերի, 1895 թ. Մոսկուս:

Ն Ա Ր Հ Ր Ո Ց Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Մ. Կ. Նիպիտ. — Մարզը եւ իւր ճեղքը. — Բարեկենդանութեան
Հրահանգներ. Հնդկական Փոք. Ֆ. Արքեպիս, Թարգմանութիւն
գերմաներէնէ. Իրիք՝ 8, էջ՝ 134. Կ. Պալ. 1895 տպագր. Գ.
Մասնէտեսան. Գրին՝ 5 ջրի:

Der Divan. — Wahrheitsgetreue Sittenbilder aus Ost und Süd
von Ernest Katzer, 8, S. 107, Wien. Verlag des Ver-
fassers, 1895.

[Գրիտ. — Արեւելքէն եւ Հարաւել ճշմարտագրաստ՝ բար-
բեր. Իր. Բարդի, 8, էջ՝ 107, Ղիւննոս. Սեպտական. Հնդկ-
նակին, 1895.]

Les grands problèmes: 1. La question du bonheur. 2. Le bien
social. 3. Le beau. 4. La question de l'ame. Adolphe Fran-
cois, 8, p. 362, Paris. Imp. et libr. Ch. Noblet, 1895.

[ՄԻՒ ԽՐԻՍՏԻԱՆԵՐԸ. 3. Երկնակութեան Հարցը. Զ. Ընկերական
բարբեր. Զ. Գրեցիկը. 4. Հուլայ Հարցը. Աղբիւր՝ Ֆրանսուս,
8, էջ՝ 362, Փարիզ. Հրատ. Կարգ. 1895.]

Wilhelm Tomaschek. — Sasan und das Quellengebiet des
Tigris, historisch-topographische Untersuchungen, Wien,
1895, Gr. 8, S. 44.

[Ղ. Յոմալի. — Սասան եւ Յիզրիի աղբիւրական սահման-
ները. պատմամանդագրական խաղագրութիւններ. Ղիւննոս,
1895, Մեծ 8, էջ՝ 44.]

(“Հանդիսի յախըր Թուրքան մէջ Հնազանդ զըԹարգմանուի)
H. Hübschmann. — Armenische Grammatik, I. Theil: Arme-
nische Ethymologie. I. Abtheilung: Die persischen und ara-
bischen Lehnwörter im Altarmenischen. Leipzig, 1895, Gr. 8,
S. 280, Preis broch. 5 M.

[Հ. Հիպիտ. — Հայերէն քերականութիւն, Մասն Ա. Հայ-
երէն ստուգարանութիւն. Հաստուս Ա. Հին Հայերէնի մէջ՝
պարսկերէն եւ արաբերէն փոխառեալ բառեր, Լայպցիգ. 1895,
Մեծ 8, էջ՝ 280, Գինը՝ 5 մարք.]

Պերպիտան Կ. Ս. — Ժողովրդական Յարեցոյց 1896 նահանգ Թուս-
կանի Բրիտանա, Գ. Յարի Կ. Պոլիս, տպ. Կ. Պերպիտ-
եան, 1896: 80 էջ՝ 367: Գինն՝ 6 ջրը.]

A. Carrière. — La légende d'Abgar dans l'histoire d'Arménie
de Moïse de Khoren. 1895, Gr. 4, p. 57, Paris, Imp. Nationale.
[Ս. Կարիէր. — Մովսէս խորենացւոյ Հայոց Պատմութեան մէջ՝
Ապարի զոյցը. 1895, Իրիք՝ Մեծ 4, էջ՝ 57. Փարիզ. Ա. Է. Լայպի
Յպարան.]

Թ Ղ Ո Ւ Վ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Զ “Հ Ա Ն Ի Ի Ս Ի”

Կ. Մ. Գ. Ի Փորթը. — Չեր յօդուան յամենայն դեպս կը սպուի:
Ինչպէս յայտնի է, անհնարին կը գնտղել Կոյ. Թուին մէջ
կը մնայ ուրե՛ն Յունուարի Թուին:

Գ. Ի. Կ. . . — Ինչպէ՛ր կարգաւ նախորդ պատասխանը:
Թ. Յ. յն. — “Չարաւոր կը բնութիւնն” կը գրէք Չեր գեղեցիկ ստա-
նարանի մէջ, եւ 12 առջ կարգը “սպարտաց խառնակաց
սամուր . . .” եւ գրաւեալ 3 առջ կարգը “կապուտ դալար
կանտիկերէ բանաստեղծին սիրը: Մեկնեցէք Չեր սիրը:”

Ա. Է. Ի. Բ. — Այո՛, 2. Գինն է 12 Ֆր. 3. Ամենայն սիրով. սակայն
միայն այս անգամ:

Ի. Թ. Ի. Մ. — Կը պատկեր Չեր զՎեհ. 2. Խնդրեցից կը:
Մ. Ս. Ի. Պ. — Այո՛ նիւթին ժողովը ի զուր եղան մեր խուզարկու-
թիւնները: 2. Կոր սարիւն սկսեալ:

Ս. Ա. Ի. Գ. — Ոչ բնաւ. 2. Ունի գիրք կրեանք “Հանդիսի” մէջ իբր
հանուրած հրատարակել, իսկ քննադատել միայն կարեւոր
Հաստատանքը: 3. Ստանան են արդէն զբարեցը պղտական
սարքայականութիւնը:

Կ. Փ. Ի. Գ. — Ազատ էք. կամ ուղղակի են կամ մեր գործակալին ձեռք
կը ստանաք:

Բ. Կ. Ի. Թ. — Պիտի Դեմոքր Չեղի ալ Հաճոցը մը պատճառել. բայց
Համարութիւն 2. “Ելե՛ր . . . չկըրք Կորսորդը:
“Մի՛նչ . . . Կ. Պալ. — Հնոցահայութիւն: 2. Ի՛նչ լեզուաւ. կ'երեւոյ
գաղղիներէ, նոյնակեցէք. 3. Հասնել ցուակը: Ե. “Հանգուս
Անարտայեղ (1889 թիւ 8) մէջ արդէն տպագրուան է:

Բ. Զ. Ա. Ն. — Գրեցիցը. 2. Կորս որը ստիցը Չեր նամակը:
Թ. Ա. Կ. Պալ. — Մարդ է որ զորե՛ն զերկիր: 2. Կ'ընդունիցէք, բայց
եւ ոչ ձգտում կայ նմանելու գտնէ: 3. Աւանդին նամակաւ:

Գ. Թ. Ս. Կ. Պալ. — Չեր յանձնարարութիւնը կատարեցիցը, կարծե՛ք
ընդունան են արդէն:

“Ար Բաղարտոյ Կ. Պալ. Ի. Ի Կատուս: — Հաստեղծնոյն ստուանը, բայց
մասնագրութիւն չէ գրաստիւն Բնականապէս նկատողութեան
չէին կրեալ անուիլ իրապէս մեր ձեռքը Հնասան նամակ ու
Հնապարիկները: Պատճառները յայտնի են: Իբրեւ եղան՝ արժա-
նացան էք նոյն ընթացակարգութեանց:

Զ. Ո. Պ. . . . — Մի զարմանաք եւ ընթրոյտի գտնուեցէք. շափա-
ղանց արեւմտեանութիւն ունեցից Կոյներիկ. կրեալ “Հանդիսի”
11րդ Թիւթիւն Համարին. 2. Կոր սարիւն սկսեալ. 3. Հնոր-
Տակուց կը լսալ Գր. Այստեանի օրինակը. 4. Կոր պարագըն կը
կատեցէք. սես “Հանդեղ” Կոյ. էջ՝ 343, առջ 24—25:

Մ. Մ. — Զ. Բարդի. — “Սպարտական Հանդեղ” Կոյ կը անա-
նէ Գրիտի Գրեցի կամ Յունուարին: Թերթիւն խաղագրու-
թիւնը Հուլայ է, որ պէտք է գիւմար: Մեր բոլոր օրինակ կարելի է
բաժանորդը գրուիլ բաժանորդական Խառնուցիցը: Չեր
քարն ուղղական են նոյն Թերթիւն խաղագրութեան:

Գ Ն Ն Լ Ո Ւ

ԿԸ ՓՆՏԻՈՒԻ “ԹԻՓԼԻՂԻ ԼՅՈՐ ՀՐԱՐԻԿԸ. ԸՆԿԵՐ”

Թ. 23. Մըքաղան պատմութիւն, Ս. ՔՏԿ, Սահա-
կանի 1888.

Թ. 26. Պատմութիւն Հայոց, Պալասանեանի 1890.

Թ. 40. Ընկի, Կուլիվոյսի, 1891:

ՀԱՅԵՐԸՆ ԶԻՆ ԶԵՆՈՒԳԻՐՆԵՐ

Կը գնուին: Չնուարկ մանրամասն
ստորագրութիւնը եւ ուղղած զինը
Ճանուցանել

“Հանդիսիս, խմբագրութեան:

ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ

Տ Ի Մ Ի Գ Ի Ր Ո Ս Զ Ո Լ Ո Ջ Ի Տ Ե Մ Ի

1. ԲԵՐԸԿԱՆ յՈՒՆԱՐԵՆ, Հանգերթ խոսակցութեամբ էջ՝ 16, Բ. տպ. 1891. Գինը՝ — 20 փարս:

2. ԱՌԱՋՆՈՐԴ խոսակցութեան յՈՒՆԱՐԵՆ լեզուի. էջ՝ 127, 1893, ղր. 3.—

3. ԲԵՐԸԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՏՐԻԵՆՆԿԱՆ արգի լեզուի, բաժանեալ ի 55 դասս, էջ՝ 192. 1884 ղր. 10.—

4. ԲԱՌԱՐԱՆ Հայերենէ ի յունարեն, էջ՝ 358, ղր. 15.—

Ե. Տ Ե Մ Ի Գ Ի Ր Ո Ս

1. ԳՐԱՆԻ ԲԱՌԱՐԱՆ բարբերենէ ի հայերեն, էջ՝ 448. 1891:

2. ԲԱՌԱՐԱՆ Ֆրանսերենէ Հայերեն. հրատարակուած է ի Երեւթ 1—45. 1895. Տպ. Գ. Պաղտասպեան:

Այս գրքերու կենդանանդին է Կ. Պաղտասպեան գրատուն, ՍՈՒՐԱՆ ՀԱՄԱՄ. Թ. 14:

ԲՈՎԵՆԳՈՎՈՒԹՅՈՒՆ

Հ Ո Ւ Ն Գ Ա Ր Ե Ի Ն Ա Մ Ս Ա Ե Բ Ե Ր Թ Ի
Թ Ի Ի 10 ՀՈՎՏԵՐԵՐ 1895

Ի. ՍՈՆՎՈՒՆԵԱՆ Մարտիրոս Լեկիշեան, եղևորութեան պոլսոյ վարդի քաղաքապետը	307
Գր. ՍԻՄՈՆԵԱՆ. Հայ զինուորաց Նուազը. (Երասուրանի բանաստեղծութիւնը)	309
Տր. ԱՆՏ. ՄՈՒՆԻՐԵԱՆ. Հայաստանի հին պատմութենէն Վասն սեպագիրները և	310
ՅՈՒՐԻՍՏ ՄՐՃՏՅԵԱՆ. Գրաստիւանոցի Հայոց ազգագրութեան անկան պատմաններն եւ անոց զարման	314
ԵՐԸՆԻ ԳՕՏԻ. Խմբագրին երկրորդ այդուլութիւնը	319
ՌՈՋԱԼԻԱ ՀՈՒՍԵՒՆ. Գեղեակոյ Հայ օրերին	331
Տր. ՅՈՎ. Գ. ԳԻՒՄԵԱՍԻ. Հանգարիոյ եւ Գրաստիւանոցի Հայ գրագրաստան զինանշանները (Բողոքներու, ԲԱՄԻՆԱՐ եւ Ռայ գերդաստանները)	331

Մ Ա Ն Բ Ա Ղ Ո Ւ Ր

Ղեկն օրական հրատման	343
Հանգարահայոց ազնուական գերդաստան զինանշանները	343
Թեֆլիզի վարդապետ Վայ	343

Հանգարական ամսագիրքին տարեկան գինն է՝ 10 ֆրանկ — բաժանորդագրութիւնը և զորք խմբագրութեան գիննու է այս հասցեով. Szongott Kristof urnak. SZAMOSUJVAR (Hongrie.)

Պատկերազարդ «ԱՂԻՐԻՐ», Ամսագիրք

Ժ. ՍԱՐԻ, 1896:
Բաժանորդագիրն է՝ 3 ռուբլի:

Հասցէն՝ Тифлис, Редакция «АГЮРЪ», Tiflis, Rédaction de la Revue «AGBUR».

Պատկերազարդ «ԵՐԱՔԱՍ», Վեցամսայ

Ղ. ՍԱՐԻ, 1895:
Բաժանորդագիրն է՝ 3 ռուբլի:

Ուրաքանչիւր գիտել կ'արժէ ռը. 250:

Հասցէն՝ С.-Петербургъ, Симеону Гулакянцую, St. Pétersbourg, Siméon Goulamiriantz,

«ԱՐԵՒԵԼԿ»,

Օրագիր: — Ժ. ՍԱՐԻ, 1896:

Բաժանորդագիրն է՝ 150 արծաթ դրամեկան: Օտար երկիրներ՝ 56 ֆր. Հասցէն՝ Direction du journal «AREVELK», Galata, Constantinople.

«ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՍՈՒԼ»,

Երկարամիտք: — Ն. ՍԱՐԻ, 1896:

Բաժանորդագիրն է՝ 4 արծաթ միտք:
Հասցէն՝ M. Mamourian, Smyrne (Turquie d'Asie).

«ԱՐԶԳԱՆ»,

Օրագիր: — Ժ. ՍԱՐԻ, 1896:

Բաժանորդագիրն է՝ 10 ռուբլի:
Հասցէն՝ Тифлис, Редакция журнала «АРДЗАГАНЪ», Tiflis, Rédaction du journal «ARDZAGANK».

«ԲԱՋՄԱՎԷՊ»,

Ամսագիրք: — Ժ. ՍԱՐԻ, 1896:

Բաժանորդագիրն է՝ 10 ֆր. (4 ռը.)
Հասցէն՝ Rédaction de la Revue «BASMAVEP», Venise (Italie), St. Lazare.

Պատկերազարդ «ԹԱՏՐՈՆ», Վեցամսայ

Բ. ՍԱՐԻ — 1895: Գինն՝ 10 ֆրանկ:

Հասցէն՝ Тифлис, Александр Тарханянь. Tiflis, Alexandre Tarkhanian.

«ՀԱՏՐԵՆԻՔ»,

Օրագիր: — Ն. ՍԱՐԻ, 1896:

Բաժանորդագիրն է՝ (300 ֆուայ համար) 25 ֆրանկ:
Հասցէն՝ Rédaction du Journal «HAÏRENIK», Galata Constantinople (ancien local de la Banque Imp. Ottomane)

«ՀԱՆԴԵՍ ԳՐԿՆ. ԵՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆ»,

Վեցամսայ: — Ժ. ՍԱՐԻ 1895:

Բաժանորդագիրն է՝ 3 ռուբլի:
Հասցէն՝ Մ. Բարխուժարեան, Մոսկուա, Мясницкая Д. Ермаковъ.

«ԺԱՂԻԿ»,

Շաբաթամիտք: — Նոր Շրջան, Գ. ՍԱՐԻ, 1896:

Բաժանորդագիրն է՝ 7-50 ֆր.:
Հասցէն՝ Krikor B. Kaissérian, Constantinople, Babi-Ali Djaddesi, Nr. 44.

«ՄԵՐԻՏԵՑԻ ԶԱՐԳԻՅԷ»,

Օրագիրք: — Ժ. Սարի 1896:

Հասցէն՝ M. Dikran Djivelekan, Constantinople, Babi-Ali Djaddési, Nr. 20.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՓԵՆԵՐ»,

Շաբաթն 2 անգամ: — Լ. ՍԱՐԻ, 1896:

Բաժանորդագիրն է՝ 100 ռըբլ:
Հասցէն՝ Direction du journal Manzoumei Efkiar, Grand rue de la S. Porte 36, Constantinople.